24.01.19.

Амир Темирдин империясы

ГОСУДАРСТВО АМИРА ТЕМУРА

Улуу дөөлөттүн негизделиши

- Мавераннахр – араб тилинен эки дарыя аралыгы дегенди билдирет.
- Ал аймакта түрк тилдүү элдер жашаган.
- Моголдордун кол салууларынан тажаган Темир бийликти колуна алган.

Темир деген ким болгон?

- Темир (1336-1405-жж) Шахрисябз шаарына жакын Кожо-Илгар кыштагында Тарагайбектин үй-бүлосүндо туулган.
- Түрктошкон монгол барлас уруусунан чыккан.
- 1370-1405-жж. озү негиздеген мамлекеттин кол башчысы, эмири болгон.
- Түрк элдеринин атактуу уулу, дүйного белгилүү полководец, бүтүндой Борбордук Азияны башкарган.
- Дүйного Амир Темир, Аксак Темир, Тамерлан деген ысымдар менен белгилүү.

Амир Темирдин мамлекет

- Амир Темир омүрү откүчо озүнүн элин жана ботон элди талап-тоноп байыган.
- Которүлүшчүлордү аёосуз жазалаган. Туткунга түшкондордү кулчулукка саткан.
- Амир Темир Жер Ортолук денизинен Чыгыш Түркстанга чейин созулган империя түзгон.
- 1371-ж. тартып басып алуучулук жортуулдары башталган.
- 1379-1384-жж. Хива, Герат, Афганистан, Иран, Багдад, Кавказды алган.
- Ордосу Самарканд шаарында

Гур-Эмир мавзолей

- Амир Темир 71 жашында 200 мин аскери менен Кытайга жортуулга баратып, Отрар шаарына келгенде 1405-ж. 15-февралда каза болот.
- Озүнүн осуяты боюнча Самарканддагы озүнүн атактуу корүстонүно соогү коюлган.

Сан таш уламыш

Амир Темирдин тарыхтагы орду

- Дүйно тарыхында Амир Темирдин орду жогору. Ал айтылуу Александр Македонский, Аттила, Чынгыз хандын катарында турат.
- Ал башкарган убакты талап-тоноочу, канкор катары карабай, адамзаттын осүп-онүгүшүн бир топ алга жылдырган улуу инсан катары да

Орто Азиянын Темирлер доорундагы маданият

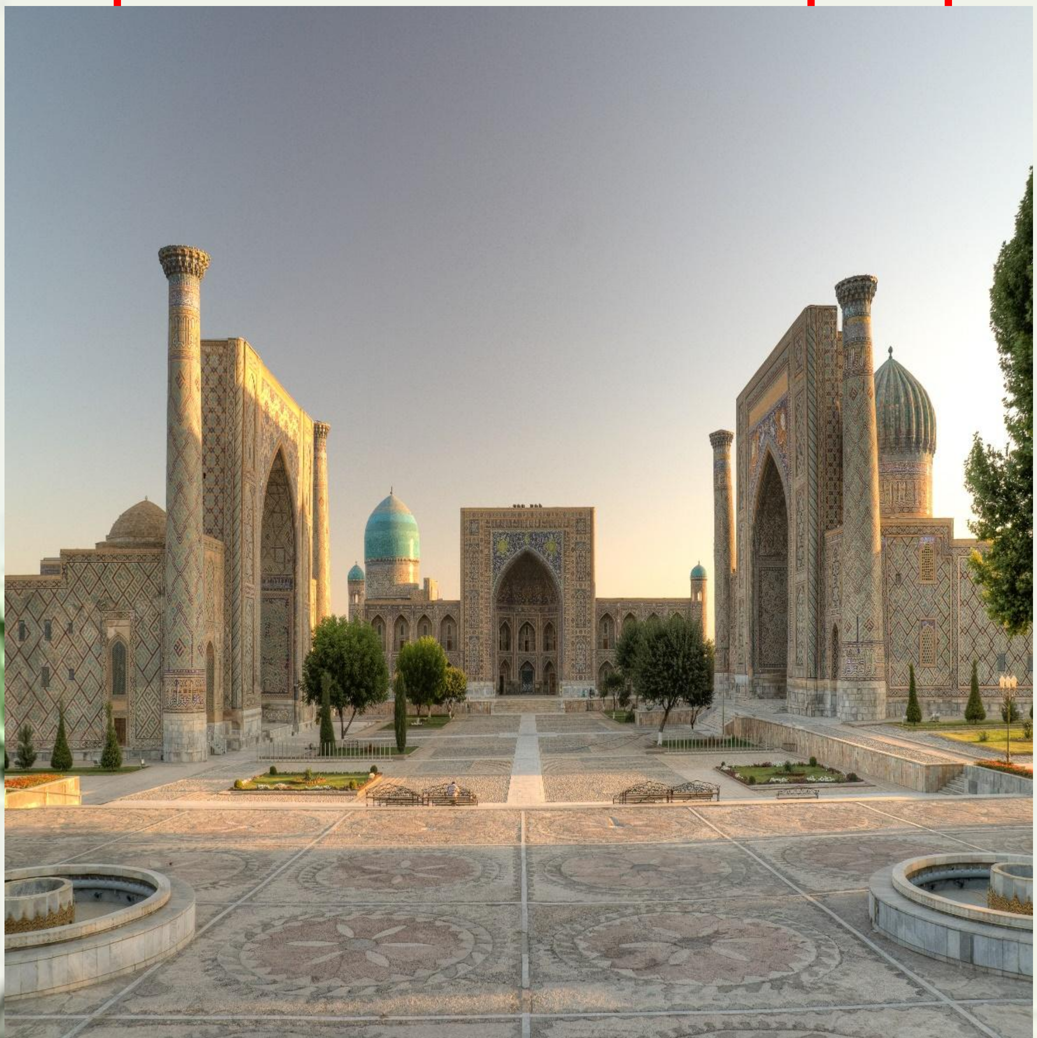

- Самарканд 1220-ж. монгол чапкыны талкалап, тоноп, орттоп салышкан. Бирок XIVк аягында бары калыбына келген.

Шахи-Зинда мавзолейи

Улугбектин башкаруу жылдары

- Темирдин небереси Улугбек башкарган жылдары атасынан кем калышкан эмес.
- Илимпоз, астроном, гуманист Улугбектин тушунда коптогон медреселер салынып, Самарканд азиялык маданияттын борборуна айланды.
- Самарканд, Бухара, Мерв шаарлар онугуп, осту.

Улугбектин обсерваториясы

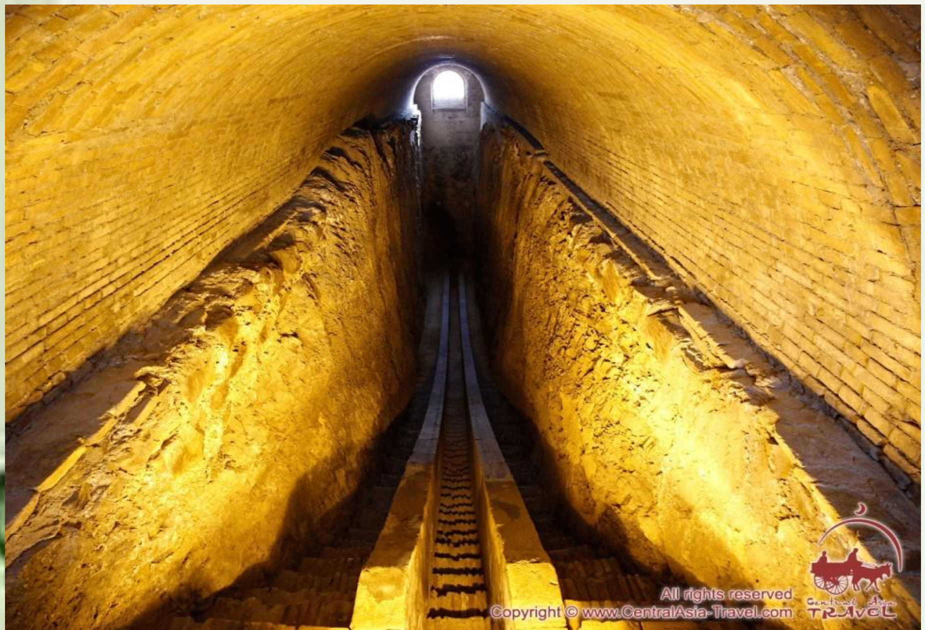

- Улугбектин обсерваториясы Самаркандда жайгашкан. Анын эн башкы илимий эмгеги «Зижи Гурагани»

Зижи Гурагани эмгеги

- Астрономдор менен географтар үчүн коптогон окумуштуулардын катышуусу менен жасалган бүткүл дүйнолүк мааниси бар эмгек.
- Ал 4 болүктон турган.

1. Календарь
2. Убакытты олчоо
3. Планеталардын кымылын байкоо
4. Астрономиялык башка маалыматтар